

שתקרא רבי ייסא ותזכה לאריכות ימים (רמ"ק). **יִתִּיר תְּהֵא שְׂכִיחַ בְּעֶלְמָא**
מַרְבִּי יִיסָא חֲבֵרְנָא, דְּאַסְתִּלַּק מִבִּינָנָא ותהיה נמצא וחי בעולם
 יותר מרבי ייסא חברנו שהסתלק מבינינו. **אָמְרוּ לִיהּ וּמֵאן אָבוּדַּ. אָמַר**
לְהוּ, אַפְטֵר מֵעֶלְמָא ושאלו אותו מי הוא אביך אמר להם הנער כבר נפטר
 מהעולם, **וְהָוָה אוֹלִיף לִי כָּל יוֹמָא תְּלַת מְלִין דְּאוֹרֵייתָא**
 והיה אבי מלמד אותי כל יום שלושה דברים בפשט התורה, **וּבְלִילֵיא תְּלַת**
מִילִין דְּחֻכְמָתָא דְּאַנְדְּתָא ובלילה היה מלמדני שלושה דברים של חכמת
 האגדה שהם סודות התורה. **וְהָנִי מִילֵי אוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא** ואלו הדברים
 שאמרתי למדתי אותם מאבי, **וְהִשְׁתָּא דִּיּוֹרֵי בְּחַד בַּר נֶשׁ, וְסָלִיק**
לִי מֵאוֹרֵייתָא ועכשיו גרתי עם אדם אחד שסילק אותי מדרך התורה. **וְאַנָּא**
אָזִיל כָּל יוֹמָא לְעֵבִידְתָּא ואני הולך כל יום לעבודה, **וּבְכָל יוֹמָא**
אַחַדְרָנָא אֵינּוֹן מְלִין דְּאוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא ובכל יום אני חוזר על דברי
 התורה שלמדתי מאבי.

החכמים לא רצו אפילו להסתכל בפניו של אדם רשע

אָמְרוּ לִיהּ הָהוּא בַּר נֶשׁ יָדַע בְּאוֹרֵייתָא שאלו אותו, אותו אדם
 שאתה גר אצלו הוא יודע תורה. **אָמַר לוֹן לָאו** אמר להם הנער לא.
סָבָא הוּא, וְלֹא יָדַע לְבָרְכָא לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 והוא כבר זקן והוא אינו יודע אפילו לברך את הקב"ה, **וְאִית לִיהּ בְּנִין, וְלֹא**
שְׂוִי לוֹן בְּבִי רַב ויש לו בנים והוא לא שם אותם בבית המדרש בכדי שילמדו

תורה. **אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה** (נ"א אֵי לֹאוּ הָכִי הָוָה) **אֵי לָא הָוָה הָכִי** אם לא היה כך שהוא עם הארץ, **הָוָה אֵעִילָנָא לְגַבִּי הָאֵי כִפֵּר לְמַלְלָא עֵלְךָ**. היינו נכנסים אצל אותו הכפר שאתה גר בו בכדי לדבר בשבילך עם אותו זקן, **הַשְׁתָּא אָסִיר לָן לְמַחְזֵי אַנְפּוּי** אבל עכשיו אסור לנו אפילו לראות את פניו מפני שהוא אדם רשע. **שְׂדֵי חֲמָרָא מְנָה, וְאַתְּ זִיל לְגַבְנָן** לכן השלך ממך את החמור ותלך עימנו. **אָמְרוּ לִיה מָאן הוּא אָבוּךָ** ושאלו אותו מה שם אביך. **אָמַר רַבִּי זְעִירָא דְכִפֵּר רָאמִין** אמר להם רבי זעירא מכפר ראמין.

רבי יהודה למד סודות בכוס של ברכה ובמעשה בראשית

שָׁמַע רַבִּי יְהוֹדָה וּבָכָה, אָמַר אֲנָא הוּינָא בְּבֵיתִיה שמע רבי יהודה את דברי הנער ובכה אמר אני הייתי בביתו, **וְאוּלִּיפְנָא מְנִיה תְּלַת מְלִין בְּכִסָּא דְבִרְכָה** ולמדתי ממנו שלושה דברים בכוס של ברכה, **וְאוּלִּיפְנָא מְנִיה בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית תְּרִי** וכן למדתי ממנו שני דברים במעשה בראשית. **אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וּמָה מַהֲאֵי רַבִּיא בְּרִיה אוּלִּיפְנָא, מְנִיה לָא כָּל שִׁבְן** אמר רבי יצחק לרבי יהודה ומה אם מזה הנער שהוא בנו למדנו, ממנו עצמו לא כ"ש. **אֲזָלוּ וְאַתְחִידוּ בִּידֵיה** הלכו ואחזו בידיו. **חָמוּ חַד חֲקַל וְיִתְבוּ תַפְּן** וראו שדה אחת וישבו שם. **אָמְרוּ לִיה אֵימָא חַד מְלָה, מַאינּוֹן דְּאוּלִּיף לָךְ אָבוּךָ**

בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, ואמרו לנער תאמר דבר אחד ממה שלימדך אביך במעשה

בראשית.

כל מקום שם אלקים על שם הדין

פֶּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתְּנִינִים
הַגְּדֹלִים וְגו'. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים, כָּל אֲתֵר דְּדִינָא

אֱלֹהִים אֶקְרִי ויברא אלהים פירושו שבכל מקום של דין בין בבינה ובין בגבורה ובין

במלכות הוא נקרא בשם אלהי"ם ואפילו החיצונים נקראים בשם אלהים אחרים ע"ש הדין

שבהם (רמ"ק). וְהָהוּא אֲתֵר עֲלָאָה אֲתֵר דְּנִפְקוּ מִנִּיה, הַכִּי

קְרִי לִיה הַכֵּא ואותו המקום העליון של הבינה והוא המקום שיצאו ממנו הדינים

כך קוראים לו כאן בשם אלהי"ם. וְאָף עַל גַּב דְּרַחֲמֵי הוּא, מִנִּיה

נִפְקוּ דִינֵין, וּבִיה תְּלִיין ואפילו שהוא רחמים שדיניה ממותקים מ"מ ממנה

הם יוצאים ובה הדינים תלויים.

התנינים הגדולים הם האבות חג"ת

אֶת הַתְּנִינִים הַגְּדֹלִים [קין], אֵלֵין אֲבָהֵן ומש"כ את התנינים

הגדולים שהם האבות שהם חג"ת. דְּאֵינוּן מֵת שְׁקִיין בְּקִדְמִיתָא,

אור הרשב"י

רבים - כי שני דרכים הם, האחד - דרך חיים
והטוב, שהיא עסק התורה לשמה. ודרך השני -
הלמוד שלא לשמה ח"ו, הרע בתכליתו. ושניהם

מאור ושמש כתב שיש לרמוז בזה, כי
התנינים הוא מלשון 'תנינא' - לשון לימוד.
ורצה לומר, שברא עניני הלימוד, ונכתב בלשון

הלימוד היומי

לע"ג דוד בן רחמן ובגומגאן ז"ל

וּמִשְׁתַּרְשִׁין עַל כָּלָּא וְהֵם נִקְרָאִים גְּדוּלִים כִּי הֵם מוֹשְׁקִים וּמִקְבָּלִים שִׁפְעַ
 מִהֵבִינָה בַּהֲתַחֲלָה וְגַם הֵם מוֹשְׁרָשִׁים בַּחֲכֵמָה וְהֵבִינָה שֶׁהֵם הַשּׁוֹרְשִׁים שֶׁל כָּל הַסְּפִירוֹת
 (רמ"ק). וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרוֹמְשֵׁת, וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ
 הַחַיָּה, דָּא נֶפֶשׁ זֶה הַנִּשְׁמָה שֶׁל אָדָם הַרְאִשׁוֹן שֶׁנִּכְלָלוּ בָּהּ כָּל הַנִּשְׁמוֹת כּוֹלָן,
 דִּיהֵיָא אֶרֶץ עֲלָאָה אֲפִיקַת מֵהֵיָא חַיָּה עֲלָאָה עַל כָּלָּא
 שֶׁהָאֶרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא הֵבִינָה, וְהִיא הוֹצִיאָה אֶת הַנִּשְׁמָה ע"י הַחַיָּה הָעֲלִיּוֹנָה עַל כּוֹלָם
 שֶׁהִיא הַחֲכֵמָה שֶׁהִיא מְקוּם הַחַיִּים (רמ"ק), דְּכֵתִיב תּוֹצֵא הָאֶרֶץ נֶפֶשׁ
 חַיָּה [קִיט] שְׁכַתּוֹב בַּפְּסוּק תּוֹצֵא הָאֶרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא הֵבִינָה נֶפֶשׁ חַיָּה וְהֵבִינָה נִקְרָאת
 נֶפֶשׁ חַיָּה מִפְּנֵי שֶׁהִיא נִמְשַׁכֶּת מִהַחַיָּה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא הַחֲכֵמָה (רמ"ק). וְדָא אִיהִי
 נֶפֶשׁ דְּאָדָם קַדְמָאָה, דְּמִשִּׁין בְּגוּיָה וְזוֹ הִיא הַנֶּפֶשׁ שֶׁל אָדָם הַרְאִשׁוֹן,
 שֶׁהִמְשִׁיכָה הֵבִינָה בְּתוֹךְ כָּל הַסְּפִירוֹת אֶת אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ שֶׁל אָדָם הַרְאִשׁוֹן (רמ"ק).
 הַרוֹמְשֵׁת: דָּא הִיא חַיָּה דְּרַחֲשָׁא בְּכָל טוּרִין (ס"א סְטְרִין),

אור הרשב"י

הַכֶּסֶף תֵּן כֶּךָ וְכך כֶּסֶף לְאָדָם זֶה, וְלֹהֲמֻמּוֹנָה עַל
 הַמִּשְׁקִין תֵּן כֶּךָ וְכך מִשְׁקִין לְאוֹרְחִים אֵלּוּ,
 וְבוֹדָאִי לֹא יִצְטַרֵּךְ לומר תֵּן זֶה מִשְׁלִי כִּי הַכֶּל
 יוֹדְעִים שֶׁאֵין לָהֶם מְאוּמָה וְמָה שְׁנוֹתֵנִים הַכֶּל
 הוּא שֶׁל הַמֶּלֶךְ. וְכִמוֹ כֵּן כֵּאֵן בְּבִרְיַת הַשָּׁמַיִם
 וְהָאֶרֶץ נִכְלָל כָּל אֲשֶׁר בָּהֶם בְּכַח, וְאַחַר כֵּךְ אָמַר
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכָל אֶחָד לְהוֹצִיא בְּפוֹעַל מָה
 שִׁישׁ בְּכוּחוֹ יְהִי מְאוֹרוֹת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. יִשְׂרָעוּ
 הַמַּיִם שְׂרִץ נֶפֶשׁ חַיָּה, תּוֹצֵא הָאֶרֶץ בְּהִמָּה וְגו',
 וְהַכֶּל יוֹדְעִין שֶׁהַכֶּל כַּח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִתְּנוּ
 לוֹ מִשְׁלוֹ.

הַלּוֹמְדִין הֵם יוֹכְלִים לִהְיוֹת גְּדוּלִים כְּתוֹרָה
 כְּעֶרְכֶם, אֲכֵן זֶה פִּנְהָ לִימִין – לְעֶסוֹק כְּתוֹרָה
 לְשִׁמָּה, וְלַחֲזוֹת בְּנַעַם ה', וְזֶה פִּנְהָ לְשִׁמָּאל –
 לְבַחֵר בְּדֶרֶךְ הָרַע, לְשׁוֹם כָּל מַגְמַתוֹ לְבַקֵּשׁ
 הַשְּׂרָרָה וְהַמְּמוֹן, וְעֵשָׂה תוֹרַתוֹ קִרְדּוֹם לְחַפּוֹר
 בָּהּ, אֵת הַכֶּל עֵשָׂה זֶה לְעוֹמֵת זֶה.

[קִיט] כֵּתֵב הַבְּאָר מֵיִם חַיִּים שְׁמִשְׁכֵּי תּוֹצֵא
 הָאֶרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגו' הוּא כְּדִמְיוֹן הַמֶּלֶךְ שֶׁמִּמֶּנָּה
 מִמּוֹנִים בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ כָּל מִמּוֹנָה עַל דְּבַר מִיּוּחַד,
 זֶה לְכֶסֶף, וְזֶה לְזָהָב, זֶה עַל הָאוֹבְלִין, וְזֶה עַל
 הַמִּשְׁקִין. וְאַחַר כֵּךְ אָמַר הַמֶּלֶךְ לְמֻמּוֹנָה עַל